

IN NOMINE JESU!

1783.
34.

APOSTOLICAM
RESURRECTIONIS CHRISTI
MNEMOSOPHIAN,
Ex ORACULO PAULINO,
II. TIMOTH. II. 8. *Salt in Graecia hinc d. C.*
DISPUTATIONE THEOLOGICA
PRÆSIDE

VIRO MAXIME REVERENDO, MAGNIFICO, AMPLISSIMO,
Atq; EXCELLENTISSIMO,

ON. JOHANNE DEUTSCHMANNO,

SS. Theol. Doct. Ejusdemq; Profess. Publ. celeberrimo,
& Electoralium Alumnorum EPHORO longè
dignissimo,

DNO. PATRONO, PRÆCEPTORE ac HOSPITE
suo statèm devenerando,
Publico Eruditorum Examini subjicit

DOROTHEUS PISTORIUS,

Tzschopav. Misn. S.S. Theol. Stud.

IN AUDITORIO MAJORI,

D.XIX. April. M DCLXXXI.

WITTEBERGÆ,

Typis JOHANNIS SIGISMUNDI Biegenbeins.

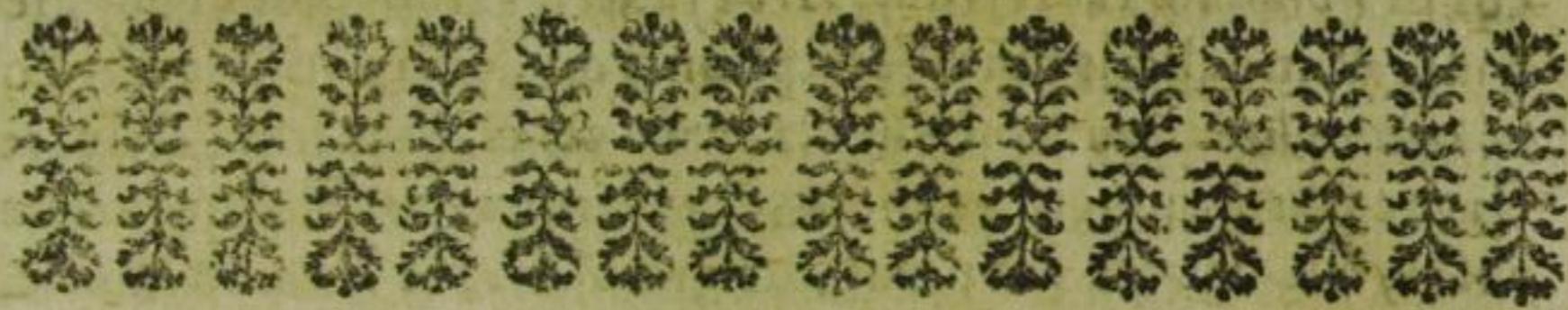
diss. A
55

St. 116 (55)

✓ #

1785.

IN NOMINE JESU!
DISPUTATIO THEOLOGICA
expendens
**APOSTOLICAM RESUR-
RECTIONIS CHRISTI**

Μημεσοφίαν

Ex II. Tim. II. 8.

Non agnum Resurrectionis Christi delicium, magus dicitur Ejus esse beneficium, maximum DEI Mysterium. Delicium certe jucundissimum in regno Glorie Resurrectio dicitur, dum ea delectatur Cœlestis Pater, cuius ira sedata, justitia servata, tota voluntas adimpta Psal. XL. 9. Delectatur eadem Deus Filius, dum mors est devicta, potestas inferni destruta, tyrannus Diaboli sub pedibus dejecta. I. Cor. XV. 25. Delectatur eadem Spiritus S. cuius adumbrationes veteres illustratæ, prædictiones impletæ, promissiones præstatae. Summum pariter in Resurrectione Christi vident Angelii, videndoque tenent delicum, dum in hæc mysteria Resurrectionis παρακυψαι gaudent. I. Petr. I. 12. In sepulchro, circa sepulchrum magna voluptate comparent, lapidem sepulchram removent, terram ipsam commovent, mulieres & Apostolos resurrectionis mysteria docent, & in his omnibus, ac plurimis aliis deliciarum paschalium magnitudinem, & multitudinem, apud se fovent. Olim duo Cherubim Arcæ fæderis, per quam Christus præfigurabatur, inhærebant, facies suas versus operculum arcæ demittebant, & mysterium hoc typicum introspicere cupiebant Exod. XXV. 18. Nunc oculos suos angelicos

A 2

cos

cos in Christum redivivum, Arcæ federis Antitypum, conjicie-
bant, & in deliciis sibi resurrectionis mysteria ponebant. To-
ta triumphantium Animarum turba veras, & meras è Resurre-
ctione Christi percipit delicias, & gloriosum eventum, quem Hie-
rosolymis habere debuerat, de quo Moses & Elias in Monte
transfigurationis cum eodem contulerant *Luc. IX. 31.* tripudiis
æternitatis excipit. Delicium Resurrectio Christi svayissimum
in Regno gratiæ, quocunq; nostros animas & animos, & fidei
mysticos oculos vertimus, nil nisi delicias & cernimus, & sen-
timus. Gustate, & videte, quam suavis est Dominus in resurre-
ctione sua: Beatus vir, qui sperat in eo *Psal. XXXIV. 9.* Magnas
parit fidelibus delicias malorum sublatio, majores bonorum re-
paratio, maximas beneficiorum omnium colatio. Nemo vel
cogitationibus satis asseqvi, vel congruis verbis perseqvi pote-
rit, qvæ deliciarum paschalium sit multitudo, sit magnitudo.
Nec in regno potentiae deliciarum paschalium indicia deficiunt.
Nam cælum exultat, & suis incolis amplissimam lætandi mate-
riam suppeditat, quandoq; idem Rex gloriae *Psal. XXIV. 8.* suum
in cælo Regnum gloriae per gloriosam resurrectionem inchoat.
Sol omnes passionis tenebras discutit, & majorem, quam alias
solet, splendorem adsumit, de thalamo suo surgit, & tanquam
sponsus procedit, ut *Gigas* ad currēdā viam suam exultando su-
um gaudium & delicium ostendit, *Psal. XIX. 5.* dum solem ju-
stitiae Christum Jesum *Mal. IV. 2.* in vitam restitutum novit.
Terra pariter summis deliciis commovetur, dum ante mortuū,
nunc è morte redivivum creatorem conspicit. Cum
primis autem homines in Salvatore suo veras, & meras delicias
cernunt, veraq; fide gloriosam resurrectionem sui Redemptoris
apprehendunt, & omnes tam mares, quam mulieres, tam gentes,
quam *Judei*, Christi resuscitationem in animæ suæ delectatio-
nem convertunt. Et certe majus Resurrectio Christi benefi-
ciū, quam ut à nobis hominibus planius observari, & plenius
explicari possit. Transcendit intellectum, superat captum,,
& omnem cognitionis actum, summum Resurrectionis Christi
beneficiū: est ὁμολογουμένως μέγα τῆς εὐσεβίας μυστήριον,
quod Jesus à mortuis propria virtute resurrexit, & angelis ac
homi-

903

hominibus apparuit I. Tim. III. 16. A Domino factum est istud,
Est mirabile in oculis nostris: Hec est dies, quam fecit Dominus,
exultemus & latemur in ea Psal. CXIX. 23. 24. In resurrec-
tione Christi latet omnium beneficiorum salutis & gratiae fun-
damentum, patet hic omnium beneficiorum divinorum argu-
mentum, & scatet inde beneficiorum omnium complementum.
Nec id sine causa. Jesus resurrexit, qui nos sua resurrectione
salvat, dum nostra vita, nostra resurrectio, sic fieri dicitur Joh.
XI. 25. & sicut mortuus est propter peccata nostra, sic etiam propter
justitiam nostram resurrexit Rom. IV. ult. Christus resurrexit, qui
plenus est gratiae & veritatis Joh. I. 14. & nos sua plenitudine
coronat, ut ex ejus plenitudine nos quoque gratiam pro gratia
semper accipere queamus v. 18. Quid de causa maximum Re-
surrectio Christi Mysterium. Nescit homo, nescit Angelus
viam, modumque Resurgentis, solus DEUS tanta mysteria per-
spicit. Procedit e morte Christus in vitam, o quanta mortis &
vitae distantia! Abiit e sepulchro vivus in infernum, & creaturis
inferioribus vitae maiestatem atque potestatem ostendit I. Pet.
III. 18. quam viam nemo vivus unquam penetravit. Redit ex
inferno rursus in sepulchrum, & e mortuis resurgit, ac itinera
paschalia suscipit, dum modo hic, modo alibi, suis discipulis &
aliis fidelibus apparuit, & mysteria paschalia non credentibus
infirmis exposuit. Haec omnia nobis, nostraeque restitutioni de-
stinata, nobis, nostraeque tum informationi, tum adificationi
deputata, nobis, nostraeque meditationi consecrata. Quare
dum hoc tempore Paschali nunc aliqua sacris Meditationibus
ansa data, tempori servire, Memoriamque Resurrectionis Chri-
sti repetere placet. Christus, nostra resurrectio sit nobis Vita,
Veritas & Via!

I. Dum hac occasione de Resurrectione Christi Disputatio-
nem aliquam Theologicam conscribere suscipimus, fundamen-
tum aliquod sacri laboris authenticum eligimus, & ad Oraculum
Pauli II. Tim. II. 8. cuncta laboris capita referimus. Notatu
certe, consideratuque dignus est Aphorismus hic Apostolicus,
dum verborum brevitate, mysteriorum gravitate, rerum, fru-
ctuumque saluberrimorum ubertate se commendat. Non enim

hominis, sed divini Flaminis sunt verba, quæ Paulus ex Sancti
Spiritus afflato, tanquam arcanorum divinorum Cancellarius,
& scribendarum Epistolarum fidelis Secretarius, nobis annota-
vit. Sic autem l. d. scribit: Μνημόνευε Ἰν τὸν χρόνον, ἐγγυε-
μένοι ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαβὶδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιον
με. Vulg. Memor esto, Dominum Iesum Christum resurrexisse
a mortuis, ex semine David secundum Evangelium meum. Luth.
Halt in Gedächtniß Jesum Christum/ der auferstanden
ist von den Todten aus den Samen Davids/ nach meinen
Evangelio.

2. Oraculum hoc Apostolicum non obscurè nobis Mnemoso-
phias Paschalem de Resurrectione Christi commendat, & accu-
ratum nobis ordinem in ipso verborum sano manifestat. Nam
quoad Mnemosophias Paschalis formam, dicit Mnemosene, memor
esto: quoad amplissimam μνημοσοφίας paschalis Materiam per-
git, Dominum Iesum Christum resurrexisse a mortuis, ex semine
David: quoad μνημοσοφίας paschalis normam, disertis verbis
concludit, secundum Evangelium meum: qua ratione tum ar-
gumentum integrum hujus μνημοσοφίας paschalis, totum artifi-
cium, quoad formam & materiam exponit, & insuper ipsum
fundamentum, vel principium, ipsum DEI verbum, sicut Evan-
gelium, adjungit.

3. Nos verò nunc methodo Didascalica procedemus, &
potissimum Mnemosophias Paschalis Causas expendemus, cum
primis quia pulcherrimus Causarum ordo nobis in hoc Oraculo
Canonico luculenter ostenditur. Nam supponitur, & impli-
cite subinnuitur. I. Efficiens Causa, in Imperativo μνημόνευε, vel
juxta Vulg. in Verbo Esto: siquidem hac ratione tum Causa Prin-
cipalis, vid. Summus Imperator, Spiritus S. seu verus DEUS,
tam causa Ministerialis, Paulus Apostolus, & omnis Ecclesiae
Minister, Paulinum hoc oraculum exponens, vel urgens, tum
causa instrumentalis verbum mandati, seu præcepti, non obscu-
rius insinuatur. II. Causa Formalis per verbum μνημόνευε, quo-
ad rem, explicite nobis declaratur. II. Causa Materialis verbis
sequentibus explicatur, Iesum Christum resurrexisse ex mortuis,
ex semine David, dum hæc μνημοσοφία, juxta præsens oracu-
lum

900

Ium circa nullam aliam materiam, quam Christi Resurrectionem ex mortuis versatur. Nam resurrectio Christi paschalis μνημοσοφίας a & c, prora & puppis, principium & finis. IV. Causa Finalis, secundum meum Evangelium, ut nimirum hæc Christi Resurrectio secundum Evangelium paschale credatur, & in suum & sanguinem ad vitam spiritualem, & æternam, ex intentione DEI revelantis, & ministri prædicantis convertatur.

4. Nunc igitur ordine de causis hujus paschalis Mnemoseiōphias breviter nobis agendum erit; nam ut vel quoad ontologiam, vel quoad existentiam hujus Mnemoseiōphias labore aliquem suscipiamus, operæ precium modo nullum esse videtur. Ad realia potius progredi constituimus.

5. Causa Principalis Paschalis hujus Mnemoseiōphias explicitis verbis in textu non producitur, interim non obscurius, sed evidenter in præcedentibus ostenditur, tum v. 1. Tu ergo, fili mihi, confortare in gratia, quæ est in Christo: tum v. 2. quod laborare debeat, sicut bonus miles Iesu Christi: tum v. 3. requiritur, ut sit DEO militans non in aliis modo, sed etiam in exercenda paschali Mnemoseiōphia, eaque fidelibus aliis per Ministerium suum propoundeda, vel exponenda, vel inserenda: cum primis autem v. 7. immediate præcedenti: Intellige, quæ dico: Dabit enim Dominus in omnibus intellectum, præ cunctis aliis in Mnemoseiōphia paschali, quam verbis immediate sequentibus v. 8. subjungit: Memore esto, Dominum Iesum Christum resurrexisse à mortuis ex semine David, secundum Evangelium meum.

6. Et certe Paulus ex instinctu Spiritus Sancti non modo causam principalem Mnemoseiōphias Paschalis his verbis emphaticis, immediate præcedentibus, indicare, sed etiam dignitatem, necessitatem, jucunditatem, & utilitatem ejus omnibus Christianis commendare voluit. Hæc enim est praxis Spiritus Sancti, quemadmodum passim videre licet, quoties rem arduam, noratu & memoratu dignam, necessariam ac fructuosa nobis inculcare constituit, præfationis, vel exordii loco, quædam emphatica verba præmittere soleat, vel ad benevolentiae captationem, vel ad docilitatis præparationem, vel ad peculiaris attentionis excitationem. Sic Jacob moribundus ex afflato Spiritus Sancti

Sancti filii suis valedicturus, & futura prædicturus, inquit Gen. XLIX. 12. Congregamini, ut annunciem, quæ ventura sunt vobis in diebus novissimis: Congregamini, & audite filii Jacob, audite Israel, Patrem vestrum. Balaam, præter suam intentionem, & omnium Moabitarum expectationem, loco maledictionis filiis Israel benedicturus, ex afflato Spiritus orditur suum vaticinum Num. XXIV. 3. Dixit Balaam, filius Beor, dixit homo, cuius aperitus est oculus: Dixit auditor sermonum DEI &c. Moses, Israelitis valedicturus, & valedictoria quadam exhortatione, cunctos ad perpetuum DEI cultum excitaturus, emphaticis his verbis sermonem ingreditur: Audite celi quæ loquor, audiatur terra, verba oris mei Deut. XXXII. 1. Sic Christus aliquoties suos auditores emphatica $\pi\varphi\sigma\vartheta\omega\eta\tau\alpha$ fuit allocutus: Qui habet aures audiendi, audiatur Matth. XI. 15. XIII. 9. 43. Marc. IV. 9. 23. Luc. IX. 8. XIV. 35. Apoc. II. 7. 11. 17. 29. III. 6. 13. 22 XIII. 9. Sic etiam Paulus h. l. non absque præfatione proflus emphatica, nervosa, & energetica Paschalem hanc Mnemosophiam Timotheo, filio & discipulo suo, simul etiam omnibus fidelibus, tanquam mysticis Timotheis, commendare voluit, tum per excitationem docilitatis: Intellige, quæ dico: tum per excitationem attentionis, Dabit tibi Dominus intellectum, nim. per efficacissimum verbum meum, ad percipiendam & custodiendam hanc paschalem Mnemosophiam: tum per excitationem benevolentie, vel benevolæ susceptionis, dabit nim. divina gratia v. i. instar doni, & quidem in omnibus, cum primis quoad hanc Mnemosophiam paschalem, intellectum.

7. Si verò præcedentes versiculos paulo curatius inter se conferimus, non uno modo nobis causa Principalis, exhibetur, nim. (ι) $\alpha\pi\lambda\omega\varsigma$, quia sic respectus habetur ad divinam essentiam, quo pacto v. 7. ὁ Κύριος Dominus, quoad hanc Mnemosophiam paschalem dicitur autor & dator tuum intellectus, tum affectus, tum effectus, ut quoad intellectum hanc Mnemosophiam paschalem cognoscamus, quoad affectum eam suscipere cupiamus, quoad effectum semper ad meditationes, & operationes paschales admoveamus, & nos in eadem, instar discipulorum paschalium,

exer-

907

exerceamus. Et certe non citra causam *articulus* est præmittitur, sed εξοχην quædam eodem innuitur: O Kœs@ nat' εξοχη in Novo Testamento, correspondet essentiali Nomi Hebræorum *Jehova*, quod ipsam divinam essentiam indigit. Et DEUS solus habet clavem intellectus, & voluntatis, ipse solus intellectum aperire, & sapientiam infundere potest, sicut passim in sacris literis indicatur. Ethic est ille *Jehova*, qui Solus omnium sapientissimo *Salomonis*, cum eam postulasset, veram & admirandam Sapientiam communicavit I. Reg. III. 5. seq.

8. (2) ζετικῶς, qua ratione causalitas principalis Mnemosophias paschalis h.l. tribuitur (a) DEO Patri, tum quia hac ratione Timothæus, & cum eodem omnis Theologus, imo quilibet Christianus confortari debet in gratia: v. i. gratia vero apud eos est DEI Patris, dum passim gratia, vel misericordia DEO Patri peculiariter in sacris appropriatur: resurrectio vero Christi dicitur opus gratiae, & omnia, quæ pendent ex resurrectione Christi, nobis contingunt ex gratia, vel misericordia DEI Patris, sicut scribit Petrus I. Epist. I. 3. Benedictus DEUS & Pater Domini nostri Jesu Christi, qui secundum Misericordiam suam magnam regeneravit nos in spem vivam per resurrectionem Jesu Christi ex mortuis, in hereditatem incorruptibilem & incontaminatam & immarcessibilem, conservatam in cælis: tum quia laborare, vel afflictiones tolerare debemus, sicut milites Jesu Christi v. 2. Christus per suam passionem & mortem vivus resurrexit, & ita regni sui gloriam intravit Lnc. XXIV. 26. nos igitur in virtute, & ratione meriti & resurrectionis Christi militare, laborare, tribulationes tolerare debemus, ut per multas tribulationes DEI regnum ingrediamur Act. XIV. 22. sicut Apostolus etiam hoc ipso capite Timotheo suo v. 12. scribit: Fidelis sermo; nam si commorimur, convivimus, si sustinemus, vel afflictiones toleramus, & conregnabimus. Hæc autem æconomia Christiani laboris, mysticae crucis est æconomia, vel schola DEI Patris, est disciplina DEI Patris Heb. XII. 5. Fili mi, noli negligere disciplinam Domini, neque fatigeris: quem enim diligit Dominus, castigat: flagellat autem omnem filium, quem recipit: in disciplina

B

disciplina

sciplina perseverate, tanquam filii se vobis effert DEUS. Qvis enim filius, quem non corripit Pater? quod si extra disciplinam estis, cuius participes facti sunt omnes: Ergo spurii, & non filii estis: nam castigatio, seu vexatio dat intellectum Esa. XXIX. 19. dat intelligentiam & memoriam paschalem resurrectionis: tum qvia DEUS Pater dat intellectum v. 7, nam tanquam Pater creator (cum opus creationis Patri peculiariter in Scripturis Sacris, & Ecclesiae Symbolis accommodetur,) dat naturam, dat mentem, vel intellectum, dat rationem & mentis culturam, dat omnem memoriam, atque sic etiam Memoriam paschalem resurrectionis Christi. Si qvis Gratiam hanc DEI Patris, in Christo fundatam, etiam causam impulsivam primariam, & propinquam, appellare velit, neutiquam à tramite veritatis aberrabit. Nam ab hac gratia paterna pendent omnia beneficia, tum externa, tum interna, tum aeterna, sicut passim docet scriptura; DEUS, qui dives est in misericordia, propter multam suam charitatem, quod diligit nos, & eum peccatis esse mus mortui, convivificavit nos in Christo; Gratia estis salvati, & conresuscitavit nos, & confidere fecit in celestibus in Christo Iesu, ut ostenderet in seculis supervenientibus abundantes divitias gratiae suae in bonitate super nos in Christo Iesu: gratia enim estis salvati per fidem, & hoc non ex vobis, DEI enim donum est, non ex operibus, ne quis glorietur, quia ratione multis hanc gratiam, quoad abundantes divitias Paulus commendat Eph. II. 4. seqq. Arcanum hoc etiam Jacobus I. 5. luculenter exponit: si quis vestrum indiget sapientia, vel resurrectionis Christi intelligentia, seu memoria, postulet à DEO (Patre,) qui dat omnibus simpliciter, & non improperat, & dabitur ei: nam omne datum optimum, & omne donum perfectum, desursum est, descendens à Patre luminum, apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio v. 17.

9. Ubi tamen observandum, quod haec gratia non sit absoluta, quoad donationem Mnemosyphias Paschalium, nec (1) ratione meriti Christi, prout Sociniani fingunt, qui meritum omne tollunt, & gratiam absolutam Patri perperam contra scripturam tribuunt: nam per Mnemosyphian paschalem confortari debemus.

908

debemus in, vel ex gratia, QVÆ EST IN CHRISTO: v. i.
non igitur hæc gratia nobis contingit præter Christum, Christi-
que meritum, non extra Christi meritum, sed potius intuitu me-
riti Christi, in quo nobis omnis contingit benedictio, juxta pro-
missiones patriarchales, in semine tuo benedicentur omnes gen-
tes Gen. XII. 3. hinc Paulus exclamat Eph. I. 2. Gratia vobis, & à
DEO Patre nostro, & Domino Iesu Christo: Benedictus DEUS
& Pater Domini nostri Iesu Christi, qui benedixit nos in omni be-
nedictione spirituali in cœlestibus IN CHRISTO. Nec (2) ra-
tione absoluti decreti, quæ Calvinianorum est sententia, quasi
vid. DEUS Pater absolute decreverit, solis Electis dare Christum,
& media salutis, ac inter ea Mnemosophian quoq; Paschalem:
Nam DEUS Christum, & resurrectionem ejus dedit omnibus
hominibus, offert Mnemosophian paschalem adhuc Electis atq;
reprobis, & sicut l. dare dicitur intellectum non per immediatam
illuminationem, sed per hanc Paulinam concionem, siquidem hoc
etiam verbum est lux illuminans Psal. XIX. 9. lucerna pedibus
nostris, & lumen semitis nostris, CXIX. 105. lucerna splendens
in loco caliginoso cordium nostrorum II. Pet. I. 19.

10. (II) DEO Filio, siquidem huic etiam jure meritisimi-
mo Mnemosophias paschalis causalitas principalis competit: Pa-
tet hoc tum ex v. 1. quia per hanc Mnemosophiam spiritualem
confortamur in, & à Christo; tum ex v. 2. quia per eandem mili-
tare debemus in Christo, sicut boni milites Iesu Christi, contra
Satanam, mundum, peccatum, mortem, infernum, & omnes ho-
stes spirituales. Christus per & propter resurrectionem suam
mysticum conscribit exercitum, Imperatoris partes ipse susci-
pit, nos per resurrectionis suæ memoriam fortes & robustos red-
dit, masculè cum ipso, per ipsum, in ipso pugnantes efficit, &
in fide nobis victoriam concedit I. Joh. V. 4. Christi victoria
nostra victoria, resurrectionis Christi memoria paschalis nostra
victoria, spiritualis vincentium gloria: tum quia sic in memoria
resurrectionis Christi certantes coronam v. 5. nam qui certat in
agonie, non coronabitur, nisi legitime certaverit: Christus vero dat
certaminis pugnam, pugnae victoriam, victoriae coronam, sicut

ipse promisit *Apoc. II. 8.* Esto fidelis usque ad mortem, nim. in fiduciali resurrectionis meæ memoria, & dabo tibi coronam vite: Paulus etiam sibi de tali certamine coronam justitiae pollicetur in hac *II. Tim. IV. 7.* Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi, in reliquo reposita est mihi corona justitiae, quam reddet mihi Dominus (Jesus) in illa die, justus judex, quæ dicitur immarcessibilis gloriae corona *I. Petr. V. 4.* tum quia Dominus Jesus dat non in aliis omnibus modo, sed etiam in *Mnemosophia Paschali*, vel mysteriis Resurrectionis intellectum, sicut patet ex *historia Paschali*, secundum quam dedit intellectum in mysteriis Paschalibus, partim personis singulis & solitariis, (a) *Mariæ Magdalena* *Joh. XX. 15.* illa siquidem, cum Dominus Jesus allocutus eam esset, *Mulier, quid ploras?* arbitrabatur, se hortulanum videre, vel audire, quia de causa dicebat ipsi: *Dominne, si tu sustulisti Dominum meum, dicito mihi, ubi posuisti eum, & Ego Eum tollam:* sed Jesus mox unico verbo potenter & mente, & oculos aperiebat, eiq; paschalem, intellectum dando, dicebat, *Maria:* hoc unico verbo, ceu face lucidissima, fuit illuminata, statim visu resuscitati Jesu personam agnoscit, auditu vocem ejus cognovit, & ipsum in cor suum vera fide recepit. (2) *Petro*, cui simile quid contigit: licet n. hic Dominum antea trina vice prorsus abnegasset, de resurrectione Domini dubitasset, & mulierum nuncium pro fabula cum reliquis discipulis reputasset, nec ex ingressu & conspectu vacui sepulchri *Joh. XX. 6.* fidem impetrasset, quia v. 9. subjungitur: *Nondum enim sciebant scripturam, quia eportuit eum a mortuis resurgere:* tamen quamprimum vidit in apparitione Dominum *Luc. XXIV. 34.* ex sola redivivi Salvatoris apparitione datus eidem intellectus, data fides, data fidei propaganda energia, ut aliis etiam fidem & memoriam paschalem communicare potuerit, sicut reliqui discipuli post redditum *Emaunticis* viatoribus ore communi testantur *Luc. XXIV. 13.* Vere surrexit Dominus, & apparuit Simon. (3) *Thomæ Joh. XX. 24. seqq.* nam hic satis incredulus, & duræ cervicis, & obstinatæ contradictionis fuerat prius, quam Dominus Jesus intellectum eidem daret: licet enim omnes discipuli

909

scipuli vidissent & audissent, Dominum resuscitatum, & ex plurimis indiciis resurrectionem ejus cognovissent, & credidissent, hoc lætum nuncium etiam collegialiter Thome proposuissent, & ipsum ad fidem resurrectionis suscipiendam commovere voluissent dicentes, *Vidimus Dominum v. 25.* tamen ille fidem recipere noluit inquiens. *Nisi videro in manibus ejus vestigium clavorum, & mittam digitum meum in locum clavorum, & mittam manum meas in latus ejus, non credam,* ibid. sed quamprimum se Dominus Jesus eidem manifestavit, & verbum paschalis lucis eidem communicavit, dicens omnibus discipulis, *Pax vobis v. 26.* & Thome peculiariter: *Infer digitum tuum buc, & vide manus meas, & adfer manum tuam, & misce in latu meum,* & noli esse *INCREDULUS, sed FIDELIS v. 27.* statim omnis incredulitas evanuit, cæcitas oculorum, surditas aurium, & earum occlusio, durities cordis, & obstaculum omne paschalis *Mnemosophias* disparuit, & ex intellectus illuminatione, cordis fidelis apertione, Thomas in hæc, fide plenissima, verba prorupit inqviens: *v. 18. Dominus meus, & DEUS meus, & elogium fidelis discipuli Paschalis retulit: Quia vidisti me, Thoma, credidisti: Beatis, qui non viderunt, & crediderunt. v. 29.* Partim personis sociis, sicut hac in re satis illustris est *historia duorum discipulorum Emaunicorum Luc. XXIV. 13. seq.* Nam hi nihil de mysteriis paschalibus cognoscebant, ipsum Jesum resuscitatum praesentem, simul iter facientem, & secum colloquentem, non agnoscebant, de rebus gestis tempore passionis & mortis mutuo quidem, sed absqve spe resurrectionis, inter se conferebant *v. 20.* *rumores paschales pro terroribus, relationes mulierum pro vanis narrationibus, apparitiones angelorum profabulis animalibus, annunciationes & intimationes paschales angelorum produbiis, aut falsis traditionibus, recognitiones Apostolorum pro falsis aut incertis indiciis, habuerunt, & stulti, qvoad intellectum, & tardi, qvoad cordis conceptum, manserunt, & ea de causa gravissimam Doctoris paschalis reprehensionem incurserunt v. 25. Ostulti, & tardi corde, ad credendum in omnibus, quæ locutissunt prophetæ: sed quamprimum Christus scientia paschalis,*

B 3

& mo-

& memoriae clavem adhibuit, à Mose & Prophetis incepit, & scripturas de se loquentes aperuit, quod oportuerit hæc pati Christum, & ita intrare in gloriam suam v. 26. 27. statim ipsis intellectus Mnemosophias paschalis dedit, & lucem cognitionis, ac ignem spiritualis ardoris in cordibus ipsorum accendit, sicut ipsis testantur v. 32. Nonne cor nostrum ardens erat in nobis, dum loqueretur nobis in via, & aperiret nobis scripturas. Sic dedit intellectum, ratione cognitionis, affectum, ratione ardoris dilectionis, paschalem effectum, ratione subitanæ & reversionis, & paschalis communicationis. Partim personis synodicis, & unanimiter congregatis, sicut Christus Apostolis, in unum congregatis, non semel apparuisse, scripturas, earumque sensum aperuisse, & mysteriorum resurrectionis verum intellectum illis dedit perhibetur. Conf. Luc. XXIV. 44. ubi tum ex Mose, tum ex Prophetis, tum ex Psalmis, scripturas de se loquentes exposuit, & sensum eis aperuit. Dixit enim ad eos: Hæc sunt verba, quæ locutus sum ad vos, cum adhuc esset vobiscum: quoniam necesse est impleri omnia, quæ scripta sunt in lege Mosis, & Prophetis, & Psalmis de me: quibus addit Lucas: v. 45. Tunc aperuit illis sensum, ut intelligerent scripturas. Conf. etiam Joban. XX. 19. seqq.

11. Est autem Christus causa Principalis hujus Mnemosophias (1) ratione divinae naturæ, tum quia substantialis est sapientia Patris Proh. IIX. 1. seqq. tum quia summus & æternus est consiliarium Patris Esa. IX. 6. qui dedit omne de salute nostra consilium, & hoc pacto quoque consilium Mnemosophias paschalis nobis destinavit; tum quia Filius, qui semper est in sinu Patris nobis omnia mysteria, simul etiam Mnemosophiam paschalem principaliter revelavit Joh. I. 18. (2) ratione humanae naturæ, tum quia secundum hanc Spiritus Domini super ipsum, eo quod unctus est ad annunciatum mansuetis, non tantum alia, sed etiam paschalem hanc Mnemosophiam, id quod actu fuit in diebus paschalibus impletum Esa. LXI. 1. unctus autem est oleo letitiae & præconsortibus suis Psal. XLV. 8. non tantum instar capitatis, in quod oleum omne Spiritus Sancti fuit effusum eminenter vid.

910

vid. ut in membra quælibet, h. e. in fideles omnes, se postea dif-
funderet: sed etiam instar immensi maris, cum ipsi Spiritus da-
tus sit sine mensura Joh. III. 34. ut per omnis generis rivulos,
atque canales, per totum Ecclesiæ corpus, per universum terra-
rum, vel Ecclesiarum orbem dimanaret; vel instar seminis, ut
innumerabiles veritatis, & scientie, cognitionis & fiduciae fructus
faceret: non enim pro se, sed pro nobis etiam hoc oleum latitie
Christus accepit, quia noster Christus est, & nos confortari de-
bemus in Christo, II. Tim. II. 1. tum quia requievit super Eum
Spiritus Domini, Spiritus sapientiae & intellectus, Spiritus consilii
& fortitudinis, Spiritus scientiae & timoris Domini Esa. XI. 2. tum
quia secundum carnem suam factus est plenus gratiae & veritatis
Joh. I. 14. ut ex ejus plenitudine nos omnes accipiamus gra-
tiam pro gratia, veritatem pro veritate, sapientiam pro sapien-
tia, & sic etiam Mnemosophian paschalem. Joh. I. 16. Falsum
etenim est, quod Christus secundum Humanam naturam pro se
tantum acceperit sapientiam, vel etiam quod finitæ sapientiae do-
num saltem acceperit, quia plenus est sapientia Luc. II. 40. ple-
nitudine non accommoda, sed omnimoda, non humana, sed di-
vina, non finita, sed infinita: tum quia juxta Paulum Col. II. 3.
in Christo, vid. secundum Humanam naturam, absconditi sunt
omnes thesauri sapientiae & scientiae, qua ratione nobis etiam in
Christo Mnemosopia paschalis est abscondita, nim. ut ex eo.
dem nos discamus. (3) ratione sparte, quia Christus in operi-
bus officii, non secundum unam tantum naturam, sive divinam,
sive humanam, sed secundum uiramq; simul operatur, & sic fa-
ctus est nobis à DEO sapientia I. Cor. I. 30. sapientia spiritualis,
sapientia paschalis, sapientia salutaris, vel etiam Mnemosopia
paschalis. Ipse nostra via, veritas & vita Joh. XIV. 6. via scil.
ad Mnemosophiam paschalem, veritas per Mnemosophiam
paschalem, vita in Mnemosophia paschali.

12. Dum autem v. i. subinnuitur, nobis in Christo Mne-
mosophiam Paschalem contingere, sic particula IN non modo
generalem cause principalis respectum infert, sed etiam specia-
lens meritoria cause statum affert, sicut passim hoc indicatur, &
sic

Sic dicimus dilecti in Christo, vel dilecto Eph. I. 6. i. e. propter
meritum Dilecti: reconciliata nobis omnia sunt in Christo per san-
guinem crucis ipsius Col. I. 20. i. e. propter meritum sanguinis
ipsius: electi sumus in Christo Eph. I. 3. i. e. propter meritum e-
jus ab aeterno praevisum &c: sic etiam h. l. nobis in Christo Mne-
mosophia paschalis obtingit, vid. propter meritum Christi, qui
nobis inter alia, pariter hoc, sua resurrectione comparavit, non
ut resurrection lateret, sed ut omnibus pateret, quia propter ea
sepulchrum est apertum, angelis paschale resurrectionis nuncium
attulerunt, Prophetæ resurrectionem Ejus saepius predixerunt,
Mulieres & Apostoli variis ex apparitionibꝫ eā sibi mutuoretule-
runt, Christus ipse, sicut etiam ejus apparitiones, freqventes ejus
eunctiones paschales, luculenter mysteria resurrectionis expo-
suerunt, & Apostoli sua catholica prædicatione per universum
terrarum orbem eandē sparserunt: nobis hoc acquisivit Domi-
nus, ut omnes per verbum sapientiam paschalem cognoscere, pa-
schalemqꝫ Mnemosophian, juxta præsens Pauli monitum, corde
possidere, memoriaque perpetua circumferre possent. Falsum
igitur est, qvod gratia Mnemosophias paschalis solis Electis sit
per Christi meritum acquisita, reprobis autem sit denegata: Con-
trarium Doctor Paschal is indicat Lue. XXIV. 47. Sic oportet
Christum pati, & resurgere à mortuis tertia die, & PRÆ-
DICARI in nomine ejus penitentiam & remissionem peccatorum
IN OMNES GENTES incipientes ab Hierosolyma: Vos au-
tem testes estis horum. Simile quid idem Doctor Paschal is apud
Marcum urget XVI. 15. Euntes in mundum universum prædicare
Evangelium (& aliorum mysteriorum, & paschalium quoque,) **OMNI CREATURÆ:** Qui crediderit, & baptizatus fuerit,
salvus erit, qui vero non crediderit, condemnabitur. Valeant igitur
Calviniani, nobis hic orthodoxian, de meriti paschalis univer-
salitate, neutiquam restringant, sed omnes, quotquot vel studio-
si, vel cupidi sunt, hujus Mnemosophias paschalis, ad ejus salu-
tarem possessionem ac usurpationem, & qvidem ex ipso merito
resurgentis admittant. Ex quo pariter conseqvitur, qvod Christus
non modo sit Doctor Mnemosophias paschalis, quasi nobis
saltēm

911

saltem resurrectionis Evangelium manifestarit, annunciarit & prædicaverit, & hac ratione nos in *Mnemosophia paschalis* per sapientiam suam informarit sed etiam qvod primarius sit autor, qvod instar sapientiae cœlestis *Mnemosophian* hanc paschalem primus invenerit, ab æterno quoque nobis patefacere constituerit: & qvod primarius etiam sit *Mediator*, vel etiam conciliator *Mnemosophias* paschalisi, adeoque non tantum verbo suo, vel doctrina paschali nos informarit, sed etiam merito suo paschalem hanc *Mnemosophian* nobis comparabit, qvod contra *Socinianos* annotandum, qui Christum saltem verbalem *Evangelistam* misteriorum paschalium, & nostræ *Mnemosophias*, non autem realem *Evergetam*, vel etiam merito suo causalem *Megethym* esse contendunt.

13. Denique *Spiritui Sancto* quoque causalitas principialis circa *Mnemosophian Paschalem* competit. Nam hic est *Spiritus fortitudinis* *Esa. XI. 2.* qui nos confortat in Christo, sicut h. l. *Paulus v. 1.* talem confortationem in *Timotheo*, vel quovis *Mnemosophias* Paschalis studiose requirit: hic est *Dominus Ministerii*, qvod est diaconia τὸν τελέωνται *II. Cor. III. 8.* respectu cuius *Paulus v. 2.* præcipit, ut mysteria cuncta, resurrectionis quoque, quæ *Timotheus* cum aliis Ministris ab eo audierat, fidelibus hominibus commendentur ita quidem, ut alios quoque docere possint: Hic est *Spiritus intelligentiae* *Esa. XI. 2.* qui dat intellectum in omnibus h. l. v. 7. Hic est *Dominus omnium donorum* atque misteriorum spiritualium, sine quo nemo potest *Iesum Dominum dicere* *I. Cor. XII. 3.* qui cuncta operatur in omnibus v. 6. siquidem alii datur sermo sapientiae, alii datur sermo scientiae secundum eundem Spiritum, alii fides in eodem spiritu &c: & sic etiam ab eodem *Spiritu* nobis Christianis *Mnemosophia Paschalis* donatur.

14. A causa principali digredimur ad causam Minus principalem *Mnemosophias Paschalis*. Hæc alia dicitur ex parte Dei, alia ex parte nostri. Ex parte Dei dicitur instrumentalis Causa Verbum DEI, qua ratione *Paulus* non in omnibus modo versiculis verbum DEI supponit, & implicite, ceu *Mnemosophias Paschalis* me-

Causa instrumentalis me-

lis medium, subinducit, sed etiam DEI verbam ipsa praxi proponit, qvia Pauli Verbum, ipsissimum DEI, vel Spiritus Sancti Verbum, cum primis autem v.ii medium paschalis Mnemosophias luculenter Apostolus exponit, qvod sit ω 150; ε 150; γρι, fidelis sermo, simulqve verbum hoc intermedium illustri commendatione cordibus Christianorum imponit, inqviens: *Fidelis sermo; nam si commortui fuerimus, & convivemus; quibus verbis medium paschalis Mnemosophias genuino, eoqve maximo fructu commendare voluit, qvod per hunc fidelem sermonem & Christo commori, & Christo convivere possumus.* Jam mors Christi gloria, vita quoqve post mortem gloria, cuius participatio Studiosis Mnemosophias paschalis promittitur, dum **Paulus** in futuro, tempore promissionis, loquitur. DEI vero promissiones, quotquot sunt in ipso, sunt Etiam, & in ipso sunt Amen, DEO in gloriam II. Cor. I. 20. Nec ab ipso nostro Oraculo DEI verbum excluditur, sed totum in verbis DEI consistere, totum esse per DEI verbum suscipere deprehenditur. Si verò rectius ipsum oraculum respicimus, facile deprehendimus, qvod & *Verbum praecepti, & promissi, nostræ paschali Mnemosophia tribuatur.*

19. *Verbum praecepti reperitur in Imperativo μημόνευε, Memoresto: Præceptum hoc μημόνευε ter in N. T. legitur, h. l. Apoc. II. 5. III. 3. & ex horum locorum collatione non parum institutum nostrum illustratur. Nam aliud μημόνευε dicitur peccati, qvod Apoc. II. 5. notatur: Memoresto, unde excideris, & age panitentiam, & prima fac opera: aliud Μημόνευε est verbi, qvod legitur Apoc. III. 3. In mente ergo habe, vel memor esto, qualiter acceperis, & audieris, & serva, & panitentiam age: aliud μημόνευε est Christi, qvod h. l. traditur. Commendatur hac ratione memoriale ratione subjecti, ut semper recordemur peccati, memoriale ratione medii, ut recordemur verbi, tanquam remedii, memoriale ratione scopi, nim. ut recordemur Christi, tanquam nostri scopi: Paschalis hæc praxis est optima, siquidem per memoriale peccati Diaboli regnum deserimus, per memoriale verbi jus Ecclesiasticae civitatis acquirimus, & in Ecclesia per verbum sumus ac vivimus Matt. IV. 4. perme-moriale.*

1801.912

memoriale Christi, DEI regnum, vel ipsum Christum obtinemus,
& habemus, & in eodem ad omnem sufficientiam beatitudinis
acquiescimus. Per memoriale peccatis movemur ad paenitentiam,
per memoriale verbi paenitentes suscipimus fiduciam, &
per memoriale Christi suscipimus omnem DEI gratiam & glo-
riam.

16. Verbum promissi non tam formaliter, quam materialiter,
vel realiter introducitur, quia promissiones singulares
spirant omnia praesentis oraculi verba, Iesum Christum a mortuis
resurrexisse, ex semine David, secundum Evangelium Paulinum:
sed haec omnia nunc evolvere nolumus. Nec promissa
desunt in precedentibus, cum primis in v. 7. Dabit tibi Dominus
intellectum in omnibus. Nam memoria resurrectionis est scri-
pturæ clavis, & intelligentiæ clavis, quemadmodum patet ex
duabus Emaanticis discipulis, & reliquis Apostolis congrega-
tis Luc. XXIV. 32. 45. Haec Memoria resurrectionis Christum,
instar magnetis, attrahit, cor & animum aperit, & scriptura-
rum intellectum accendit. Christus, justitia Sol, oritur, & in via
vitæ progreditur cum illis, instar comitis, qui primum de myste-
riis Paschalibus hæsitabundo loqvuntur animo; sed qui planius
de resurrectione sermocinantur v. 36. luculententer illis appareat,
& pacem paschalem cum aliis beneficiis distribuit, omnibus au-
tem genuinum mysteriorum ex scripturis intellectum concedit,
& paschalium beneficiorum usum salutarem impertit. Nec
promissa desunt in seqq. Nam ex hac Mnemosophia sibi pro-
mittit Paulus (1) Christianam constantiam, quod per hanc
Mnemosophiam paschalem usque ad vincula laboret, cum Vulg.
vel in afflictionibus mala constanter ac animose patiatur. (2)
Verbi DEI victoriam, quod, licet ipse patiatur, tamen verbum DEI
nec sit vincum, nec victum, sed in corde suo Victoria plena mu-
nitum, cum in hoc verbo mediis in vinculis atque passionibus
triumphet. (3) Christianam patientiam, quod per hanc Mne-
mosophian paschalem omnia propter Electos sustineat, & sustinere
queat. (4) Christianam καρποφοριαν, quod hac sua patientia

& confidentia militet in Christo resuscitato pro Electorum salu-
te, qvam conseqvantur in Christo Iesucum eterna gloria v. 10.
(5) Christianam euθaractiar v. II. qvia sic in Christo, eum Chri-
sto, per Christum, veterem Adamum crucificere, & mortificare,
vel etiam ipsi Christo commori possumus. (6) Christianam
euζωιαν, qvia sic in Christo, cum Christo, per Christum vive-
re, vel Christo convivere valemus v. II.

17. Ex parte nostri dicitur instrumentalis causa *Mnemoso-*
phias paschalis vera fides, siqvidem hæc citidem ex omnib⁹ oracu-
li præsentis verbis elucet, licet explicitis verbis Paulus eam non
alleget, qvod colligitur. (1) *ex resurrectionis Christiana memo-*
riā, memor esto: jam autem nulla dari potest resurrectionis me-
moria sine fide, qvæ Christianis convenit, adeoq; sic hæc me-
moria fidem veram ex necessitate supponit, vel includit (2)
ex resurrectionis historia, quæ pariter, ratione nostri, fidem exi-
git; *Iesum Christum ex mortuis resurrexisse*, Christianæ fidei my-
sterium est. Hac de causa Christus aliquoties fidem in histo-
ria resurrectionis reqvirit. Discipulos Emaunticos graviter
reprehendit ob fidei defectum *Luc. XXIV. 25. Oſtuli*, & tardi
corde ad *CREDENDUM in omnibus*, quæ locuti sunt Prophetae.
Sic cum Apostolis apparuisset, paschalem pacem attulisset, ma-
nus atque pedes vulnerum vestigiis, certissimis indiciis veluti,
notatos coram ostendisset, hæc omnia fecit propter fidem in cor-
dibus ipsorum excitandam, sine qua nihil qvicquam resurre-
ctio Christi prodesse potest v. 36. seqq. sed *Lucas addit* v. 41. *Ad-*
huc autem illis non credentibus prægaudio, & mirantibus dixit:
Habetis hic aliquid, qvod manducetur? hinc oblatis cibis, nim-
parte piscis assi, favoque mellis, coram ipsis comedit, & pro mo-
re reliquias iis aſſervandas tradidit. Post autem ex Mose, Pro-
phetis, & Psalmis, omnia Mysteria passionis & resurrectionis ex-
posuit, ut fidem resurrectionis certissimam in cordibus ipsorum
gigneret. Nec successu labor earuit. Nam Discipuli creden-
tes hæc omnia cum gaudio *Thoma* post redditum narraverunt
Joh. XX. 25. cum autem is contumaciter incredulus esset, va-
riasque conditiones Salvatori resuscitato præscriberet l. d. mi-
tissimis

913

tissimus humanæ salutis Autor id ægre non tulit, sed ut huic in-
credulo Thomæ succurreret, apparitionem repetere, cunctasq;
conditiones, & postulata, post octiduum adimplere, fidemq; pa-
schalem apud increauum Thomam promovere voluit. Sed,
post fidei collationem gravem admonitionem adjecit v. 29.
Thoma, quia me vidisti, credidisti: Beati vero, qui non
vident, & crediderunt. Ex eo tamen liquet, fidem esse medium
unicum, catholicum, proportionatum, & adequatum Mnemo-
sophias paschalis, sine quo nec veram Mnemosophiam paschalens
concipere, nec fructum ex eadem ullum percipere possumus.

18. Denique qvoad *Causas Efficientes* subjicimus *Causam Ministerialem*. Hæc causa Ministerialis consideratur (1) relate, qvoad textum, sic non una causa Ministerialis paschalis Mnemosophias hic invenitur (a) Paulus est, qui secundum DEI voluntatem, & Sancti Spiritus instinctum h. l. Mnemosophian paschalem præscribit, atq; præcipit, ut oraculum ipsum ostendit. (ß) Timotheus, qvem ad hanc paschalem Mnemosophian invitat & excitat, eiq; propagationem ejus v. 2. commendat, ut tanquam fidelis Minister, & Ministerialis Discipulus atq; successor v. 1. tanquam fidelis testis v. 2. tanquam miles bonus Iesu Christi v. 3. tanquam victoriose certans ad coronam v. 5. tanquam agricola strenue, laborans v. 6. illuminatus à Domino v. 7. tanquam salubriter commonefaciens v. 14. solicitus curator & inconfusibilis operarius v. 15. &c: hanc Mnemosopham paschalem omnibus communicare velit. (γ) Christiani pariter alii, qui primum hanc Mnemosophian paschalem suscipere, vel cognoscere, mox eandem aliis communicare, & ad ipsam instituendam eos excitare debebant, sicut dicitur v. 2. Hæc commenda fidelibus hominibus, quidones & alios docere, sicut apparet ex paschalibus Mulieribus, Discipulis Emaunticis &c: (2) Absolute, sic Mnemosophias paschalis Ministri sunt vel authenticæ, Prophetæ vid. in V. T. qvinobis adhuc hodie suis illustrissimis prædictionibus, præmissionibus, & typicis præfigurationibus egrium Mnemosophias paschalis præstant Ministerium, vel sicut Christus hoc Ministerium exhibere voluit, *Lug. XXIV. 44.* ex

C 3

Mose

Mose, Prophetis & Psalmis hanc *Mnemosophian* ministeriali-
ter instituere maximo cum fructu possumus, vel ut Emautici te-
stantur, quod ex hoc fructuoso ministerio *Mnemosophias paschalis*, & Christo prolixius adhuc bito, cor ipsorum ardere caperit
v. 32. Nonne cor nostrum ardens erat in nobis, dum (ex Mose,
Prophetis omnibus v. 27.) loqueretur nobis in via, & aperiret
nobis scripturas. Hic ardor etiam eos compulit, ut statim sur-
gerent, ex Emaus abirent, & Hierosolymam redirent, quo reli-
quis *Mnemosophian* paschalem communicare possent. Deinde
pariter authentici Ministri sunt Apostoli, vel Evangelistae cum
Apostolis, ex quibus tot artificia *Mnemosophias paschalis* nobis
offeruntur, quot testimonia de resurrectione Christi Salvatoris in-
veniuntur: in primis ipsa Resurrectionis Historia per omnes E-
vangelistas annotata Matt. XXIX. Marc. XVI. Luc. XXV.
Joh. XX. & XXI. copiosissima *Mnemosophias paschalis* dicitur
Aurifodina. Vel Ecclesiastici Ministri, qui nim. ex scriptis au-
thenticorum Ministrorum *Mnemosophia* Paschali Ministerium
præstant, & utiliter eandem continuant, quales sunt tum publi-
ci, nim. Professores Academicci, Pastores Homiletici, Praecep-
tores scholastici, siquidem hi tum ex publica potestate, tum ex voca-
tionis specialis autoritate, tum ex locorum publicorum qualitate,
suos auditores ad *Mnemosophian* Paschalem doctrina sua dedu-
cunt: tum privati, quia ratione Patres familias & Matres fami-
lias, pedagogi, vel alii Christiani privatim, propter generalem
vocationem, hanc *Mnemosophian* Paschalem propagare contem-
dunt.

19. Exposita doctrina de *Causis Efficientibus*, nunc ordine
procedimus ad *Causam Formalem*, quæ per verbum *Mnemosophia* nobis exhibetur, quia verbum hoc *Mnemosophias paschalis* modum & rationem complectitur. Non autem omnia, quæ dici possent, circa causam hanc formalem cumulabimus, sed oīs cō-
siderationis speculum aliquod *Mnemosophias Paschalis* considerabi-
mus. Hæc autem forma *Mnemosophias* non obscure nobis in
textu monstratur. Verbum quidem ipsum *Mnemosophia* satis est
generale, si spectetur absolute, sed quando referatur ad mo-
deriam

914

teriam substratam Dominice resurrectionis, tum ad artificium, & Paulo monstratum, tum ad scriptura librum universum, plurimas, easque fructuosissimas nobis affert meditationes. Nam si respicimus ad materiam substratam, non est vel naturale, quod per naturam nobis connatum, atq; juxta naturam nobis insitum sit μνημόσυνον: natura siquidem in his paschalibus mysteriis, eorum vel meditatione, vel recordatione, nihil quicquam tentare vel etiam præstare valet: *Animalis homo non percipit ea, que sunt spiritus DEI;* Rultitia sunt ipsi, nec talia percipere potest *I. Cor. II. 14.* nec est artificiale, quod vel industria nostra, vel indagatione curiosa, vel exerstatione continua comparetur; nulla siquidem in nobis est ικανότης ad mysteria vel percipienda, vel retinenda, sed omnis idoneitas nostra dicitur ex DEO *II. Cor. III. 8.* sed potius est supernaturale mnemosynon, quod per *DEI Patris gratiam* concedendum v. i. quod in Christo, vel Christi merito, solum obtainendum, v. i. ex donatione Sancti Spiritus intelligendum & exercendum v. 7. per *DEI verbum*, tanquam fidem paschalem sermonem, tanquam mysticum medium, & tenendum & retinendum v. ii.

20. Qvod autem hoc Mnemosynon paschale sit supernaturale probatur, (1) quia pendet ex divina revelatione, memor esto, quæ certe verba non de naturali, sed spirituali memoria loquuntur (2) quia concernit Jesum Christum, qui μέγα dicitur ὁμολογουμένως τῆς ἐυθείας μυστήριον *I. Tim. III. 16.* (3) quia concernit Christi resurrectionem, quæ citra dubium est objectum supernaturale, cum super omnem naturam, præter omnium hominum, ipsorum Apostolorum, expectationem, ipse propria virtute resurrexerit, sicut passim videre licet, & hinc etiam non naturaliter, sed supernaturaliter creditur, prout historia resurrectionis testatur. (4) quia resurrectionem à mortuis respicit, quam natura nescit, humana ratio non percipit, cor hominis non credit, hinc tantum fidelium dicitur mysterium. *Feducia Christianorum*, dicit Tertull lib. de resurrect. carnis, resurrectione mortuorum (5) quia *DEI Filius*, qui resurrexit, dicitur ex semine David, quod etiam, tanquam supernaturale

hælemysterium, passim in V. & N. T. producitur *H. Sam. VII.*
Esa. XI. 1. Jer. XXIII 6. &c: (6) quia tantum secundum Evangelium, nim. divinæ revelationis, instituitur, sicut h. l. Paulus disertis verbis affimat. Argumenta plura prostant in antecedentibus & consequentibus, quæ modo producere nolumus.

21. Si porro formam *Mnemosophias paschalis* secundum artificium, à Paulo monstratum, expendimus, consistit illud, juxta communem praxin Theologicam, in oratione, meditatione, tentatione, quæ sunt artifia Spiritus Sancti probatissima, qvoad omnia vel Christianæ sapientiae, vel Christianæ fiduciae, vel Christianæ vite, exercitia, sicut B. Lutherus ex Psal. CXIX. copiosissime demonstravit: nam illa ponit fundamentum, ista mox exponit argumentum, hec apponit complementum: illa respicit principium, ista concernit artificium, hec parit beneficium; illa movet causam, ista listit materiam, hec perficit metam; illa promovet ortum, ista mox efficit statum, hec ostendit usum; illa Mnemosophian paschalem incipit, ista dirigit, hec perficit.

22. Orationem quod attinet, illa maxime dicitur ad artificium *Mnemosophias paschalis* necessaria, sicut passim in *Psalmis David*, ad exercitium hujus *Mnemosophias*, *Orationem*, & ardenterissima suspiria, legitur adhibuisse, cuius exemplum, ab ipso Spiritu S. nobis propositum, non absque fructu sequi possumus & debemus. *Maria Magdalena*, pariter resurrectio-
nis nescia, Christi resurgentis tamen cupidissima, preces adhibuit *Job. XX. 15. Domine, si tu sustulisti eum, dicito mihi, ubi posuisti eum, & ego eum tollam.* Censebat, se cum hortulano loqui, sed in scia cum paschali Domino loquebatur: *Domini mortui translationem audire desiderabat, & paschalem Domini resurrectionem manifestabat, ac ejus notitiam a Jesu resuscitato mox impetrabat: ex mente sua preces externas coram hortulano recitabat, ut mortuum Jesum inveniret, sed ex instinctu Spiritus S. preces internas & efficaces in cor Domini resuscitati deponebat, & ad sui manifestationem ipsum efficacissime commovebat. Verbal loquitur, sed verborum sensum nec planius, nec plenius persequitur: Vocat Jesum Dominum, qui verè Dominus mortis,*
inferni,

95

inferni, vel etiam ipsius *Diaboli*, qui prius utriusque sustinebat imperium *Heb. II. 14.* sicut mox post agnitionem v. 6. cum appellat *Rabboni*: suspicatur, hunc Virum *Jesum* sustulisse, suspicio non est vanitatis, sed veritatis, quia Vir hic mortuum *Jesus* sustulerat, dum *vivus* resurrexerat: precatur ipsum, ut dicat, ubinam posuerit illum, & quod petit, mox impetrat, quia *Jesus* coram ipsa stabat: firmiter animo proponit, & ore sincero pollicetur, quod Eum tollere velit: dictum factum; nam post agnitionem Christum resuscitatum sustulit, non manu, quia *Jesus* v. 17. dicebat: *Noli me tangere &c;* sed mente, quia fidei corde resurrectionem Christi credidit, resurgentem Dominum suscepit, secū sustulit, & ad discipulos trans tulit, vel transferre studuit v. 18. *Venit Maria Magdalena,* annuncians discipulis, quia vidit Dominum. Preces clariores adhuc *Emauntici* discipuli, cum Christus comes, se longius iturum, simularet, in praxi *Mnemosophias paschalis* adhibuerunt, quia precibus suis Eum retinuerunt, vel, ut loquitur *Lucas XXIV. 29.* ad manendum coegerunt dicentes. *Mane nobiscum Domine, quia ad vesperas cit, & inclinata est dies.* Talia desideria, talesque paschales preces citra dubium hæserunt in reliqvorum discipulorum cordibus, qui, Christum pariter vide re, votis ardentissimis expetebant, & votis respondit eventus, quia saepius Christus ipsis apparuit, prout *Evangelistarum* historiae contestantur. Unde *Paulus* etiam h. l. non obscura pre cum paschalium facit indicia. Nam requirit, (1) ut *Timo theus confortetur in gratia, qua est in Christo:* jam autem precibus ejusmodi confortationem in gratia divinitus consequimur, & in Christo mediantibus precibus possessores ejus efficimur. Omne robur nostrum in fiducialibus precibus consistit. (2) ut studiosus *Mnemosophias Paschalis* sit bonus miles *Iesu Christi*: sed arma nostra spiritualia consistunt in precum tuba, sicut exemplum *Gedeonis*, ejusque militia demonstrat *Judic. VII. 16.* (3) ut studiosus *Mnemosophias paschalis* illuminatum intellectum habeat v. 7. jam autem intellectum illuminatum per ardentes preces divinitus obtainemus, quando cum *Davide* precamur

D

Psal.

Psal. CXIX. 34. Domine, da mihi intellectum, & scrutabor legem tuam (& in lege tua quoque Mnemosophiam paschalem,) & custodiam illam in toto corde v. 18. revela oculos meos, & considerabo mirabilia de lege tua, mirabilia de resurrectione tua. Nam, juxta B. Lutherum, quantum quisq[ue] orat, tantum habet de Spiritu Sancto, nos addimus etiam, tantum habet de rerum spiritu- lium intellectu, de mysteriorum paschalium intellectu.

23. *Orationem excipit Meditatio, quando formam Mnemosophias paschalis accurate considerare volumus. Non enim tantum orandum, sed etiam meditationis spiritualis studium est inchoandum, nec immediatae revelationis desiderium cum Enthusiastis est amandum, sed potius pia meditatione verbum DEI scrutandum, juxta Christi mandatum Job. V. 39. Scrutamini scripturas, quia vos putatis in iis vitam aeternam habere, & ha sunt, quae de me, de mea resurrectione, de mysteriis paschalibus, te- stantur. DEUS dat intellectum mysteriorum paschalium, verum non absque verbo, sed in verbo, quod est medium illuminationis Psal. XIX. 9. Præmissis precibus, sacrarum literarum scrutinisi, sacrisque meditationibus insistendum. Hinc Paulus Timotheo suo commendat attentionem, eumque fideliter exhortatur, ut attendat lectioni, exhortationi, doctrinæ I. Tim. IV. 12. imò Timotheum ipsum commendat, quod ab infantia sacras literas moverit, & hinc omnem ipsi sapientiam, omnem perfectionem pollicetur scribens: II. Tim. III. 14. Tu permane in his, quæ didicisti, & credita sunt tibi, sciens, à quo didiceris, & quia ab in- fantia sacras literas nosti, quare possunt instruere ad salutem per fidem, quæ est in Christo Iesu. Omnis enim scriptura divinitus inspirata utilis est ad docendum, ad arguendum, ad corrigendum, ad erudiendum in justitia, ut perfectius sit homo DEI ad o- mne opus bonum instructus. Sicut igitur ex meditatione scri- pturæ pendet omnis sapientia spiritualis, sic ex eadem quoque pendet Mnemosophia paschalis. Hæc autem meditatio Mnemosophias paschalis consistere videtur (1) in diligentiore surre- scriptionis Christi, vel mysteriorum paschalium cognitione, nim. ut ex divinis testimoniis scripturæ planius, & plenius historiam, re- surre-*

910

surrectionis, cum omnibus suis circumstantiis, & beneficiis cognoscamus, & intellectum nostrum hac cognitione luculenter expoliamus. Natura siqvidem stulti sumus, & tardi corde, cæci pariter, qvoad intellectum, cum discipulis *Emaunticis* *Luc.* *XXIV.* 25. sed qvamprimum *lux cognitionis* oritur in intellectu nostro, statim sic illuminatur. Et ubi lucidissimum paschale verbum adhibetur, statim *Spiritus illuminationis* exhibetur, & ipsum *illuminationis* beneficium nobis confertur. Exemplo nobis sunt discipuli *Christi*, qvibus talis illuminatio paschalies contigit: omnibus autem eadem illuminatio contingit, qvi similem praxin admittunt, vel instituunt. (2) in frequenti resurrectionis *Christi* repetitione: nam repetitio videtur anima quasi memoriae, vel recordationis, prout vulgo dicitur: *Lectio lecta placet, decies repetita placebit:* sicut enim gutta cavar lapidem non vi, sed sape cadendo; sic etiam carnalem memoriam, ad receptionem paschalies *Mnemosophias* prorsus ineptam, vereq; lapideam, repetitio freqvens mysteriorum paschalium ad receptionem hanc idoneam reddit: (3) in tenaci memoriae fidelis inscriptione: qvando nim. anima nostra, verbo DEI sanctificata, memoria per Spiritum Sanctum renovata, & digito DEI, vel *Spiritu Sancto* per calamos mysticos, linguis *Ministrorum fidelium*, *Psal. XLV.* 2. mysteria Victoris paschalies memoriae firmiter inscripta, sic *Mnemosophia paschalis Memoria nostræ* tenaciter inhæret, ut inde thesaurum unum post alium depromere, nostras qvc devotas animas in his deliciis paschalibus pascere queamus. (4) in constanti *Victoris Resurgentis*, & omnium paschalium beneficiorum contemplatione: Nam, instar speculi, memoria nostra dicitur, si proinde nullum Diaboli spectrum, nulla peccati larva, nullum aliud vanitatis & impietatis idolum, in nostram memoriam intromittitur, sed totum memoriae speculum pulcherima *Victoris paschalis* imagine completur, continuas delicias extantæ pulchritudinis contemplatione percipere possumus. Et hoc est, qvod *Mnemosyne Panlinum*, nobis, & omnibus Christicolis omni tempore, cum primis paschali, commendat, dum omnibus in presenti, *Mnemosyne*, *Mnemosophias paschalis* perpetuitatem demandat.

D 2

24. De-

24. Denique succedit Tentatio, quæ tum in precedentibus, bonis militibus Iesu Christi, qvoad Christianam militiam v. 4. qvoad Spiritualia certamina v. 5. qvoad strenuos labores, quales agricolarum esse dicuntur v. 6. prædictitur; tum in sequentibus ipso Pauli exemplo producitur: partim qvoad gravissimam afflictionem, quam indigitat verbo κακοτάθεις; v. 9. partim qvoad vinculorum gestationem, quæ pro gloria Victoris paschalis ipse gerat; ibid. partim qvoad patientie extensionem, quod omnia sustineat libens propter electos: tum in aliorum consortio v. 11. Nam si commorimur, convivimus, si sustinemus, conregnamus v. 11. Et hæc Tentatio, seu vexatio, dat intellectum Esa. XXIX. parit perfectum Mnemosophias paschalis habitum, & saluberrimum subinde profert fructum ac effectum.

25. Postremò μνημόνευε Paulinum, qvoad formale respicit universam scripturam. Nam qvot in universa scriptura vel testimonia, vel indicia reperiuntur de resurrectione Christi, tot etiam nobis offeruntur Mnemosophias paschalis artificia, vel ἀπόγραφα, vel Exemplaria, secundum quæ nostram Mnemosophian paschalem instituere vel possumus, vel debemus. Talia paradigmata sunt authenticæ, quibus tuto fidere possumus, sunt θεόσδοτα, quæ, juxta divinæ revelationis intentum, in usum nostrum convertere debemus. Talia sunt in V. T. (1) paradigmata paschalium predictionum Gen. III. 15. XII. 3. XXIX. 18. XXII. 18. XXVI. 4. XXIX. 14. Psal. XVI. 10. XXIX. 33. CX. 1 seq. Sc: (2) Paradigmata paschalium promissionum Gen. III. 15. II. Sam. VII. 12. seq. Psal. XXII. 26. XLI. 13. 14. CXIX. 14 seq. Sc: (3) Paradigmata paschalium typorum, Adami Gen. II. 22. seq. Noachi in arca quasi sepulti, & post egressi IIX. 18. Josephi ex carcere liberati XLI. 14. Mosis ex aqua extracti Exod. II. 6. ut Davidis, Danielis, Jonæ, similesque typos omittamus. In N. T. pariter reperiuntur (1) paradigmata Prophetica, quæ Christus de resurrectione sua saepius Apostolis prædictit Matt. XVI. 21. c. XVII. 23. Sc: sic etiam apud reliquos Evangelistas passim talia vaticinia reperiuntur. (2) Paradigmata Historica, quæ magno numero nobis in historia resurrectionis offeruntur.

Matt.

917

Matt. XXIX. Marc. XVI. Luc. XXIV. Job. XX. & XXI. (3)
Paradigmata didascalica, qvæ nobis ab Apostolis, & alijs in
Actis Apostolorum, & Epistolis Apostolicis exhibentur.

26. Nunc Apostolus ad causam Materialem Mnemosophias paschalis digreditur dicens: *Memor esto, Jesum Christum resurrexisse à mortuis.* Latinus addit: *Dominum Jesum Christum*, sed in Græco vox κύριος non legitur: hinc etiam B. Lutberus cum aliis interpretibus voculam hanc rectius omisit. His igitur verbis Objectum totius Mnemosophias paschalis nobis depingitur.

27. Variis autem modis hoc Objectum declarari posset. Nam secundum alios, Paulus in hoc objecto proponit materia, quod generalibus verbis adducit, *Jesum Christum*, & formale, quod resurrexerit à mortuis, quia ratione materiale suum objectum specialiter ad Mnemosophian paschalem restringit, cum Jesus Christus non alia ratione sit objectum paschalum Mnemosophias, quam quatenus à mortuis resurrexit. Secundum alios tria Paulus exhibet, nim. subjectum, quod est *Jesus, persona θεοῦ πρόπτερον*, siquidem hoc ipsi nomen in circumcisione datum, ut ejus persona communiter hoc nomine designaretur: deinde officium, quod in nomine Christi latet, cum oleo laetitiae sit unctus in æternum Prophetam, Sacerdotem, atque Regem, Psal. XLV. 8. ideoque neutiquam inter mortuos manere potuit: denique statum, quia ratione tum ad statum exinanitionis indirecte respicit, quod à mortuis, inter quos antea per mortem fuit, resurrexerit; tum ad statum exaltationis, quia directe dicitur, quod resurrexerit à mortuis. Si quis omnes quatuor causas hic indagare vellet, nec in eo Paulus ipse deesse videtur, quia proponitur a & resurrectionis materia, Jesus: hoc n. personale nomen est, & subjectum indicat, dum haec persona resurrexit: b) & resurrectionis causa, sub nomine Christi, quia tanquam Christus resurgere voluit, ut officio suo satisfaceret, tum debuit, ut voluntati Patris, & humani generis saluti satisficeret, tum potuit, quia Christus Rex inter mortuos manere non potuit, sed regia potentia mortem, & eum, quia mortis habebat imperium, Diabolum, sibi subjecit Heb. II. 14 illud facit ut Sacerdos, istud ut propheta, hoc ut Rex: omnibus respectibus, tanquam causa principalis, quia propheta principalis est, sacerdos principalis, & Rex principalis:

(c) & resurrectionis forma, nam quod revera resurrexit: (d) & finis, dum a mortuis resurrexit, ut & ipse vivus esset, inter mortuos non maneret, & vita nostra foret, & a mortuis, mortuorum vinculis nos liberaret, & sic omnibus mortuis in vitam redeundi jus impetraret.

28. Dicitur igitur I. Jesum resurrexisse, quia ratione Causa Materialis designatur, quis videt resurrexit. Hoc subjectum, pro diversa consideratione resurrectionis, non uno modo consideratur: Nam (1) quando resurrexio consideratur instar idiomata, tunc resurrectionis subjectum ut quod manet evi- dem tota persona, quia Jesus resurrexit, interim subjectum ut quo non est divina, sed humana natura, quia secundum quam natu- ram crucifixus, mortuus, & sepultus, secundum eam etiam resur- rexit: jam passio, mors, sepultura, non sunt idiomata divina, sed humanae naturae, sicut dicitur, quod mortificatus sit carne I. Pet. III. 17. passus in carne c. IV. 1. sic igitur idiomata secundum humana naturam resurrexit. (2) Quando resurrexio consi- deratur instar idiomata quoad personalem appropriatio- nem, sic in persona Christi Salvatoris etiam divina natura sibi personaliter resurrectionem appropriat: cum intima sit duarum naturarum unio, sequitur hanc etiam intimatum naturarum, tum proprietatum, communio. (3) Quando resurrexio considera- tur instar opus dei, ut opus aliquod satisfactorum & redemptorium, sic tota persona, totus Jesus, resurrexisse dicitur, at secundum utramque naturam, quia non aliud opus illud, quam theandrikoy, quo respectu propter justitiam nostram resurrexisse perhibetur Rom. IV. ult. (4) Quando resurrexio conside- ratur instar auxilia, vel auxiliaria, & ut gradus Status exaltationis, sic iterum vere dicitur, quod Jesus totus resurrexit, at non secundum Divinam naturam, quae nec exinaniri, nec exaltari potuit, sed secundum Humanam, quae sola variationis particeps est, & in statum eminentiorem evehii debuit.

29. Neque sine causa Paulus hic Iesu nomen adhibet, cuius rei causas satis multas, satis graves, producere licet, ni- si pagellarum id angustia prohiberet, potius ad reliqua pergen- dum. Dicitur II. Christum resurrexisse, quod nomen peculia- riter efficientem causam respicit, tum quia Christus DEI cunctis suis inimicis tumultuantibus, instar victoris, efficienter præva- luit,

913

luit. *Psal. II. 1. 2.* non externis modo, sed etiam internis, cum pri-
mis Diabolis, inferno, morti &c: *tum* qvia Christus unus est Ma-
gister noster *Matt. XXIII. 8.* Magister mortis & inferni, qui vivi-
ficatus claves mortis & inferni potenter administrat *Apoc. I. 18.* *tum*
tum qvia tanquam Christus Dominus Davidis, & ad dextram DEI
Patris sedere voluit, atque debuit *Psal. CX. 1.* *Matt. XXII. 42.*
tum qvia Christum oportebat in gloriam suam intrare *Luc.*
XXIV. 26. & resurgere à mortuis active, vel efficienter v. 46. *tum*
qvia, ceu Christus, est *resurrectio & vita Job. XI. 25. 27.* *tum*
quia resurrectionis historia potissimum scripta dicitur, ut cre-
damus, *Iesum esse Christum Job. XX. 31.* *tum* quia declaratus est
Dei Filius in virtute secundum spiritum sanctificationis ex resur-
rectione mortuorum Iesu Christi, Domini nostri: *Rom. I. 4.* *tum*
quia Christus victorioso resurrexit in gloriam Patris *Rom. VI. 4.*
tum qvia Christus à mortuis resurgens amplius non moritur,
nec ultra mors illi dominabitur v. 9. *tum* qvia nemo nos conde-
mnare potest, quo iā Christus resurrexit c. *II X. 34.* &c: Hinc et-
iam in *resurrectione Christi* potissimum spem suam posuerunt
veteres sub fædere primo *Act. II. 37.*

30. III. Jesus Christus dicitur resurrexisse, qvoad formam,
resurrectione vera, non apparenti, propria, non aliena virtute,
non temporali, sed æterna, principali, non minus principali, di-
vina, non humana, active, non passive, non physice, sed hyperphy-
sice, instar capitis, non instar membra, interna, non externa pote-
state &c: quæ cuncta latius diduci possent, si modo chatarum
brevitas id concederet.

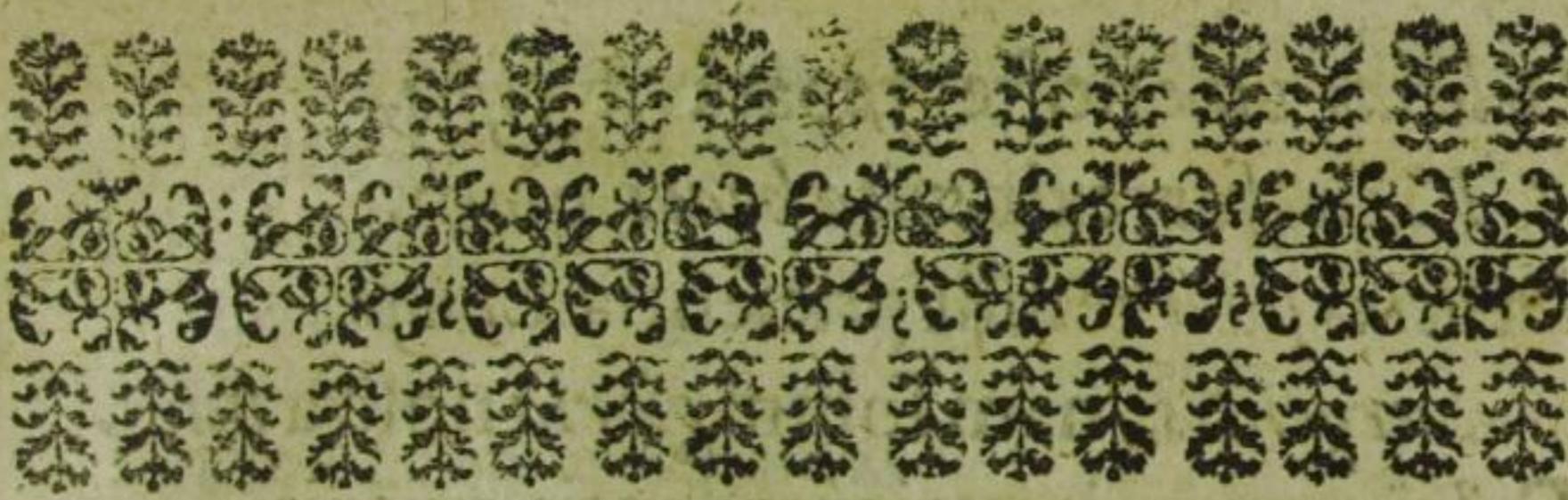
31. Denique IV. dicitur, à mortuis ipsum resurrexisse, *tum*
quia cum mortuis latronibus de cruce sublatus erat, *tum* quia
cum aliis mortuis sepultus erat; *tum* quia cum mortuis hacte-
nus per triduum in sepulchro fuerat, *tum* qvia de morte trium-
phum agere, nobisque mortis victoriam reparare debebat; *tum*
quia mortuis, etiam in inferno, se vivum triumphatorem exhi-
bere conveniebat *I. Pet. II. 18.*

32. Tandem ποσδιορισμὸς ἔκστασέρματῷ Δαβὶδ, ex se-
mine David adjicitur. B. Balduinus censet in Comment. super r.
h. l. quod Simoni Mago hæc particula sit opposita, idem de aliis
hereticis dici potest, qui veritatem & consubstantialitatem Hu-
manitatis impugnabant, & sic etiam passionis, mortis & resur-
rectio-

rectionis veritatem oppugnabant. Sic etiam facit hæc particula contra illos, qui Christi genealogian labefactabant, ejusq; prosapiam ex Domo Davidis, & Tribu Iude negabant. Conf. Vener. Dn. D. Calovius super h. l. Habent etiam hæc usum διδακτικῶν, διακτικῶν, διπολικῶν, διακριτικῶν, ὀρθικῶν, ταραχλικῶν &c: quæ latius persequi non licet.

33. Postremo Paulus præsens Oraculum concludit verbis emphaticis, quæ non obscure Causam finalē exhibere videntur, secundum Evangelium meum. Licet enim alias Evangelium Christi, vel Pauli, sit alio respectu principium & medium Mnemosophias paschalis, & sic ad causam Efficientem referatur, cum omnis Mnemosophia paschalis ab Evangelio pendeat, & inde suam originem sumat: vel etiam materialiter eam ingrediatur, cum Mnemosophia paschalis non ex aliis constet, quam ex ornatis Paschalibus de resurrectione Christi per Evangelium revelatis, quo respectu causam materialem Evangelium concernit: vel etiam ad causam formalem, dum Evangelium resurrectionis Mnemosophia paschali dat esse, dat distingvi, dat operari: tamen hic etiam causam finalē respicit, tum quia h. l. tanquam norma, seu regula Mnemosophias introducitur, ut omne μημόσυνον resurrectionis, secundum Evangelium Paulinum, instituatur, atq; normaliter dirigatur; tum ut per ipsum Evangelium in hac Mnemosophia fides paschalis obtineatur; tum ut per hoc Evangelium paschalis ardor cbaritatis in cordibus omnium fidelium, accentuatur, sicut hoc discipulis Emaunticis contigit Lnc. xxiv. 32. tum ut per Evangelium Pauli fides & cbaritas in fidelib⁹ continuetur, cum Evangelium sit medium continuanda Mnemosophias paschalis, sine quo statim omnis memoria resurrectionis deficit: tum ut Evangelium esset panoplia contra paschale incredulitatē, & omnia Mnemosophias paschalis impedimenta; tum ut Evangelium esset medium applicationis, sicut factum Thomae Job. XX. 28. tum ut Evangelium sit medium corroborationis paschalis in omnibus tribulationibus, persecutionibus, & aliis afflictionibus, quo Paulus h. l. directe respicit, sicut contextus ostendit. Nam Evangelium h. l. non Christi mandata, sicut Grotius hic perperam interpretatur, sed Evangelium paschale designat: sicut n. Christus propter peccata nostra mortuus, sic etiam propter justitiam nostram resuscitatus Rom. IV. 25. Conf. Venerandi Dn. D. Calovii Bib.

Illustr, ad h. l.

919

PRæside DEUTSCHMANNO dum
scandis pulpita docta
PISTORI solers, æmule Gnat Patris,
Applaudo, laudo studium, non parce la-
bori

Perge bonis avibus præmia non deerunt.

ABRAHAM CALOVIUS, D.

MNEMOSYNON PASCHALE Tibi, CLARISSIME
FAUTOR,

Affert *delicias*, vindiciasque sacras.
Christus surrexit, surrexit & omne salutis
Cornu, qvo sanctus nititur omnis homo.
Delicias Pacis sinceræ protulit *Autor*
Omnigenæ pacis, qvo foret illa piis.
Delicias qvoque; justitiae, per symbola donat
Justitiae, verbum quæ dat *Evangelii*.

E Deli-

*Delicias vitæ noster reparavit Jesus,
Vivus surrexit, vita beata pium.
Delicias fidei retulit præsentia Christi
Surgentis, nam solum gloria nostra fides.
Delicias peperit varias ardoris amoris
Eloquium Christi, colloquiumq; sacrum.
Delicias omnes Autore salutis habemus,
In Jesu Vivo statq; manetq; salus.
Vindicias etiam magnas surrectio Christi
In virtute sua suppeditare potest.
Pascha necem superat, Satanamq; ligavit in
imis,
Orcum destruxit, crimen & omne tulit.
Vindicias tales nobis donavit Jesus,
Sic nos in Christo vincimus omne malum.
Talia, PISTORI, meditaris amore bonorum
Christi, Mnemosynon nunc Tibi Christus
adest.
Mnemosynon paschale placet Dominoq;, Piusq;
Nunc quoque credenti per placet hocce
Tibi.
Pergepiis ausis Magnalia tradere Christi,
Atq; Tui Dominus sic memor usq; manet!
Felicioris ominus ergo
f.
JOHANNES Deutschmann / D.
Es*

G gieng die Zilira zum Pleissen-Fluß-Majaden /
G Mit Zähren sich zu baden;
Die lispeind-sanfte Fluth schwall von den Tropfen auff/
Und floß mit trüben Lauff/
Als man die hohle Lufft von heulen hören hallen/
Und fläglich wiederschallen.
Man sagt/ ein kluger Sohn hab' ihr das treue Herz
Gerührt mit grimmen Schmerz/
Da Ihn die grause Noth hat machen abescheiden/
Mit ach! was schweren leiden?
Die zarte Leucoris dämpft ihres Jammers Weh/
Und stopft' der Tränen See.
Hier/ sprach sie/hab ich Ihn: in unsren Bluhmen-Auen
Läßt Er sich iezo schauen.
Sein hochgesünner Geist blickt nur den Himmel an/
Und höhnt der Erden Wahn.
Izt hält Theulogia/ die keusche/ Ihn gefangen/
Und küsstet seine Wangen/
Sie liebet Ihn/ Er Sie: Er kämpfet/ ihre Huld
Zu binden mit der Schuld.
Drauff sprach die Zilira: Ich lasse mich vergnügen
Mit seinen schönen Siegen.
Zeug/ Edler/ zeug/ dir war die Pleisse viel zu klein/
Die Elbe must es seyn.
Doch hältet Ihn nur nicht/ ihr schönen Elbianen/
In euren Schilff-Gebahnen.
Die Elbe ist zu klein: Die Erde fasset nicht
Der klugen Sinnen-Licht.
Wohlan/ wilt du dich noch in meinen Schoß ergezen/
Wilt du dich mit mir lezen/

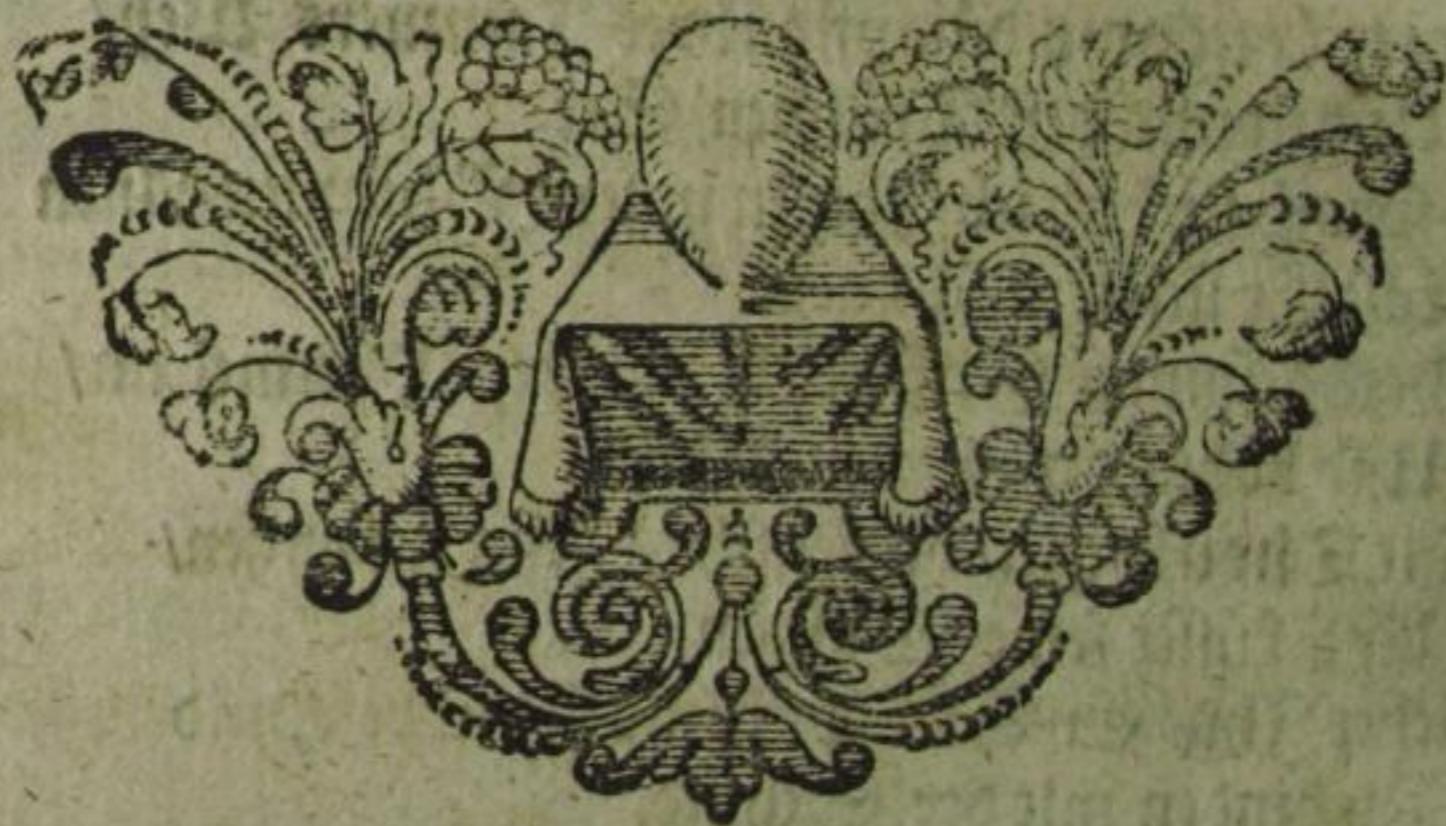
50

1818

So kom: Wo nicht: So sey doch tausendmahl gegrüßt/
Und tausend-mahl gefüßt.

Also bezeugten ihre Wohlmeinung gegen
den Herrn RESPONDENTEN

Ihre Magnif. Herrn D. Deutschmanns
sämtliche Tischgenossen.

Coll. Diss. A 161, Blatt 55